

Okul öncesi eğitimde okula hazırlık eğitimi

Gülsün ŞAHAN / Öğretim Görevlisi- Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sinop Eđt. Fak.

ÖZET

Okul öncesi eğitim almak her çocuğın hakkıdır. Ülkemizde çocuklarımızın %85 lik bir kesimi hiç bir eğitim almadan ilköğretime başlamaktadırlar. Var olan şartlar okul öncesi eğitimi zorunlu hale getirecek düzeyde değildir. Yaz tatili boyunca 3 aylık bir sürede tatil olan okullarımız 1.sınıfa başlayacak çocuklar için açılarak tamamına okul okul öncesi eğitim verilebilir.

Bu çalışmada var olan olanakların okul öncesi yararına nasıl kullanılabilceğine dönük öneriler yer almakta, konu tartışmaya açılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Okul öncesi eğitim, okula hazırlık eğitimi.

ABSTRACT

Every child has a right to take pre-school education; it is a kind of a must for them. In our country 85 percent of children start primary school education without having pre-school education. Existing circumstances are not adequate enough to make pre-school teaching compulsory. Our schools which are closed during summer holiday (3 months) can educate those children who are just going to start primary school education in that semester. In this paper suggestions on how to make use of the existing circumstances for pre-school teaching of our children have been made to make this issue to discuss.

KEY WORDS: Pre-school teaching, preparation to school

Çocukta gelişimin en hızlı olduğu, temel alışkanlıkların ve zihinsel yeteneklerin en hızlı geliştiği ve biçimlendiği dönem 0-7 yaş arasıdır. Okul öncesi eğitimin çocukların ileri yaşlarda öğrenme yeteneği ve akademik başarıları üzerinde önemli etkisi olduğu açıktır. Ülkemizde zorunlu eğitim yaşı 7-14 yaş arasını kapsar ve okul öncesi eğitim henüz zorunlu eğitim kapsamına alınmamıştır. Okul öncesi eğitim sosyo-ekonomik yönden gelişmiş bölgelerde ve büyük yerleşim birimlerinde daha yoğun gerçekleşebilmektedir. Kırsal ve gecekondulaşmanın fazla olduğu bölgelerde ise çocukların pek çoğu bu eğitimden yoksun kalmaktadır.(Temel,2005) 2004-2005 Öğretim yılı verilerine göre 48-72 ay arası çağ nüfusu 2.702.912 dir. Ancak 434.771 çocuk okul öncesi eğitimden yararlanmaktadır.2.268.141 çocuk hiç bir şekilde okul öncesi eğitim almadan okula

başlamak zorundadır. 1.sınıfa başlayan çocukların içinde okul öncesi eğitimi alanlar ilk günden itibaren diğer çocuklara göre avantajlı konumunda üniversiteye kadar sürdürmektedir.(Yapılan araştırmalar bu sonucu desteklemektedir.)

Avrupa Birliğine girme sürecinde olan ülkemizde okul öncesi eğitimden yararlanan çocukların oranı %15 civarındadır. Avrupa Ülkelerinde ise bu oran %80 lerin üzerindedir. Örneğin; Finlandiya'da %100, Yunanistan da %64, Belçika'da %95'tir (Haktanır, 2005). Ülkemizde ise, en son Beş Yıllık Kalkınma Planında okulöncesi eğitimin %25 lere çıkarılması hedeflenmektedir. günkü şartlarda okul öncesi eğitim oranını %90'lara yükseltmek mümkün görülmemektedir.

Her türlü bilgi ve teknolojinin hızla gelişmesi

ve ilerlediği bir dünyada insanlar eğitilerek bu hızı yakalayabilirler. Yurdumuzda yetişecek bireylerin, bilgili ve saygın bir biçimde yerlerini alabilmeleri için erken çağlarda yaşama en iyi şekilde hazırlanabilmeleri gerekmektedir. Okul öncesi eğitime yapılacak yatırımların getirilerinin önemi bir kez daha vurgulanmaktadır (Oktay,2004). Okul öncesi eğitimden daha fazla çocuğun yararlanabilmesi için, var olan olanaklar yeniden değerlendirilerek alternatif çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Okullarımız yaz tatillerinde yaklaşık üç aylık bir sürede tatile girmekte, öğretmenler de öğrencilerle birlikte tatil yapmaktadırlar. 1.Sınıfa başlayacak tüm öğrenciler yaz tatilinde okula başlatılarak bunlara okul öncesi ya da okula hazırlık eğitimi verilecektir. Herhangi bir eğitim almadan okula başlayan çocuklarımız okula uyum sağlamakta zorlanmakta, bu sıkıntılar, okuma-yazma eğitiminin ilk yılda pekiştirilmesini güçleştirmektedir. Bazı bölgelerimizde öğretmenler yaklaşık üç ay gibi bir süre el becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ağırlık vermek zorunda kalmakta, okuma-yazmaya geçiş zor olmaktadır. Bu şekilde okul öncesi eğitimden geçmeyen çocuklar üç ay okula hazırlanarak okullarımızda başarıyı büyük ölçüde arttıracaktır. Çocuklarımızın tamamı kısa süreli de olsa okul öncesi eğitim alma şansını yakalamış olacak, diğer öğrenciler, okulda bulunmadığı için, büyük çocukların askısı olmadan tuvalet, lavabo ve diğer alanları hatça kullanacak, okula kolaylıkla uyum sağlayacaktır.1.sınıfların okula uyumları konusunda ülkemizde onlara yönelik herhangi bir uyum programı da uygulanmamaktadır. Hâlbuki okul öncesi ullaşma oranı %90 seviyesinde olan Avrupa ülkelerinde bile okula yeni başlayan 1.sınıfların okula uyumları konusunda ek tedbirler alınmaktadır. Örneğin; Almanya da 1.sınıflar, okula diğer öğrencilerle aynı gün değil yaklaşık 6 gün sonra cumartesi günü okula diğer öğrenciler olma-başlamaktadırlar. O gün ellerinde ilginç şekere paketleri olan 1.sınıf çocukları anne-babaları ile birlikte okula gelmekte, eğlenceli bir şekilde okulu tanımaktadırlar. Bu öğrenciler okula aylarda diğer öğrencilerden geç gelip erken gelmekte, okul sürecine daha çabuk uyum göstermektedirler. Okul öncesi yaz okulu uygulamasının yayata geçirilebilmesi için gerekli koşulların en geçirildiğinde akla ilk olarak program, fi-

ziki ortam, öğretmen, araç gereç, anne-babaların olumsuz tutumları ve finans sorunları gelmektedir. Bu koşullar başlıklar altında incelenecek olursa;

1-Program; Haftalık 5 işgünü sabah 09.00-13.00 arası öğrencilerin yorulmayacağı bir sürede dersler yapılacaktır. Yapılması tavsiye edilenler okuma-yazmaya hazırlık, görsel sanatlar, müzik ve resim dersleridir. Program konusunda okul öncesi eğitimcilerinin önerileri de değerlendirilmelidir. Ancak öğretmenler verilen programa uymaları konusunda uyarılmalı, gerekli denetimler yapılmalıdır. Bu çalışmalarda görev alacak 1.sınıf öğretmenlerinin yoğun bir şekilde 1.sınıf programı uygulamaları engellenmelidir. Bu programın amacı, okul öncesi eğitim den ilköğretime yumuşak bir geçiş yapmak, okul öncesi eğitim alma fırsatı yakalayamamış öğrencilere bu fırsatı sunmaktır.

2-Fiziki ortam; ilköğretim okullarında 1.sınıflar için uygun sınıflar bulunmaktadır. Öğretim yılı başında her okulun kapasitesi ve alacağı öğrenci sayısı belirlenmiştir. Normal öğretim yapan okullarda 1.sınıfların tamamı, ikili öğretim yapılan okullarda ise 1.sınıfların yanında 2. ya da 3.sınıflar bu projede kullanılabilir. Ayrıca ana sınıfı bulunan okulların bu sınıflardan ya da araç gereçlerinden yararlanılması mümkündür. Okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmada önemli bir engel olan fiziki mekân sorunu yaz döneminde hiçbir ek masraf gerektirmeden çözümlenmiş olacaktır.

3-Öğretmen; yaz tatillerinde öğrencilerle birlikte öğretmenler de tatile girmektedir. Tüm okullar yaz tatili süresince yöneticiler tarafından açık tutulmaktadır. Öğretmenlerin pek çoğu ders ücreti karşılığında yaz tatillerinde sabah 9-13 saatleri arası eğitime gönüllü olacaktır.10-15 gün süreli tatil yapmak isteyen öğretmenler de dönüşümlü olarak görev alabilecektir. Ayrıca pek çok Eğitim Fakültesi mezunu atanmamış öğretmen adayları da ücretli ders verebilecektir.

4-Araç-gereç; her okulun 1.sınıfları için gerekli araç gereçleri bulunmaktadır. Ayrıca ana sınıfı olan okulların buradaki araç gereçlerinden faydalanılabilir. Yapılacak programda okul öncesi eğitim araç gereçlerinin birçoğu olmadan da yürütülebilecek şekilde düzenlenmelidir.

5-Anne-babaların olumsuz tutumları; İlk

başlarda yeni bir uygulama olacağı için veliler bu projeye ilgi duymayabilirler. Ancak geçtiğimiz öğretim yılında öğrenci kayıtları haziran ayına alınmıştır. Kayıt yaptıran çocukların okula başlanacağı medya ve diğer duyuru araçlarınca açıklanmış ve veliler bu projeyi destekleyeceklerdir. Mevsimlik işçilerle yaz mevsiminde yayla gibi değişik yerlere taşınan aileler için ek tedbirler düşünülebilir.

6-Finansman; Bu proje için herhangi bir ek finansmana gerek yoktur. Öğretmenler okula devam ettiği, okulda eğitsel bir çalışmaya katıldığı sürece ek ders ücreti almaktadır. Yöneticiler yaz tatillerinde okula geldiği sürede ders ücreti almaktadır. Ders ücreti kaleminden ders ücretleri ödenebilecektir. Görev alacak öğretmen sayısı da o okulda açılacak 1.sınıf sayısı ile sınırlı olacaktır. Ancak çok kalabalık sınıflar 2-3 öğretmene paylaştırılabilir.

Çocuklarımız bizim geleceğimizdir. Onların en iyi şekilde desteklenmesi, erken yaşlardan itibaren gelişimlerini en iyi şekilde gerçekleştirebi-

lecekleri ortamları sağlamak biz yetişkinlerin görevidir (Arı,S:32,2003). Bu çalışmanın amacı okul öncesi eğitimi yaygınlaştırmak için alternatif çözüm önerilerini gündeme getirmek,tartışmaya açmak, uygulanabilir olanların uygulanmasını sağlamaktır.

KAYNAKÇA

ARI, Meziyet. "Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi "Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. Morpa yayınları İstanbul,2003

OKTAY,Ayla. <http://www.erg.sabanciuniv.edu/iok2004/bildiriler/Ayla%20Oktay.doc>

HAKTANIR, Gelengül. Farklı Ülkeler ve Okul Öncesi Eğitimde Farklılıklar.

MEB: Eğitim Bülteni, Mayıs 2005,Yıl 1,Sayı:2

TEMEL, Z.Fulya. "Okul Öncesi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar" Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, Nisan 2005

Bunu Biliyor muydunuz?

Yılkı Atı

Osman AŞCI / İlköğretim Müfettişi- YOZGAT

At; tarihte insanoğlu ile birlikte yaşamını sürdüren evcil bir hayvandır. Türk ulusu da, var olduğu süre içinde at'a çok değer vermiştir. Kılıç kuşanan süvarilerimiz, at sırtında başarıdan başarıya koşmuşlardır.

At sahibine göre kişner. Bakıldığı, yemlendiği, tımar edildiği süre içinde sahibine hizmet eder.

At narindir. Çabuk incinir. Çok çeşitli amaçlarla değerlendirilir. Süvari atı, koşu atı, binek atı ve yük atı gibi.

At, belli bir yaşa geldiği zaman iş göremez duruma gelir. Sahibi tarafından dışlanır. Ya yük taşımada kullanılır, ya da tamamen terk edilir. Yılkı atı dediğimiz at da, artık iş göremez attır.

Bir de doğada başıboş gezen sahipsiz atlar vardır ki, işte asıl yılkı atı onlardır. Yöresel olarak "yoz at" diye de tanımlanır. Ürkekliklerinden bu adı alırlar.

Yılkı atları, Sinop ilimizin Sarıkum mevkiinde saz ormanları içinde barınırlar. Öncele ri saz ormanı, balta girmemiş türdendi. Günümüze doğru ortasından Sinop - Ayancık asfaltı geçti. Yine aynı ormanda olmalarına karşın asfalttan ötürü yılkı atlarının huzurlarının kaçtığı gözlemlendi. Yörenin insanları tarafından yılkı atlarının genç olanlarından bazılarının yakalanıp evcilleştirildikleri de olur.

Yılkı atları, 15-20'şerlik gruplar halinde gezerler. Doğada başıboş olduklarından zaman zaman kurtlara yem olmaktan kurtulamazlar.